

Dotze hores a l'(a)phònica o com passa el temps

Tarta Relena, Menut i Jacquet+Canimas+Mas, el rovell d'un dissabte de canícula a Banyoles

Tarta Relena a l'(a)phònica | Arxiu (a)phònica

El concert a les 12 del migdia del dissabte a Banyoles va ser tot un repte per a les artistes i per a l'auditori que se les mirava, tanmateix la proposta de **Tarta Relena** va convèncer i la gent es va quedar a escoltar embadalida davant dues veus a qui augurem un futur esplèndid. També va ajudar per al gaudi general el fet que enguany l'organització de l'(a)phònica hagi pensat de posar un tendal per tapar una mica el sol de justícia que queia sobre el públic de l'escenari de l'Espai Eat Art, perquè l'onada de calor d'aquests dies l'hauria deixat impracticable.

Si unes artistes podien donar sentit a un festival de la veu com és l'(a)phònica, aquestes són les veus de Marta Torrella i Helena Ros, nascudes l'any 1994 i que es coneixen des dels sis anys, cosa que es nota en complicitat i expertesa a l'escenari. **Tarta Relena** són un duet de veus a capel·la i estan presentant enguany el seu EP editat per Indian Runners, *Ora pro nobis* (2019).

El títol el prenen d'una cançó en llatí que canten a la verge Maria, "Tota pulchra", on el 'prega per nosaltres' manté el to i la solemnitat de la música sacra, però amb posat molt desimbolt. Abillades amb dues mantellines 'falleres', una de blanca i una de negra (gentilesa de l'autora de la portada del CD, Clàudia Torrents), el duet va cantar també aquell "No sap ser feliç" submergit en un to més amniòtic que el de l'autora de la peça "Placenta" del 2009, **Maria Coma**.

Ara bé, més que temes d'autoria, si ens diguessin que el recital va ser un homenatge als artistes

que saben conservar el repertori tradicional, sigui més folk o més sacre, ens ho podríem creure, mirant com miren les ribes musicals del mediterrani on es banyen **Tarta Relena**: rebetikos amb o sense busuqui a l'ordinador que llança bases, una melodia georgiana on posen un text en llatí perquè els ve de gust la combinació i els escau, cançons sefardites o de morisques collint olives a Jaén, o un copeo mallorquí que repeteix el 'tira-li cosetes'.

Si canten el 'tan alta com va la lluna' podem recordar **Carles Dénia**, si s'embranquen en xiprers i melismes, **Maria Arnal**; si fan la sefardita "Morenica", **Rosa Zaragoza** o **Rusó Sala**. A més, **Tarta Relena** hi afegeixen la gràcia polifònica de les dues veus. Si fan una "Cecilia" de pell de gallina fins a l'abraçada final, vindrà **Lídia Pujol** com a primer referent. **Tarta Relena** contagien les músiques que les entusiasmen, com el *rebetiko* que dediquen al traspassat músic **Grigoris Bithikotsis**, amb la cançó "Tou Votanikou".

Noves veus, Menut

Amb companys de banda com en Cels a la caixa de ritmes i en Leo a la guitarra, el cantautor **Menut** presentava el seu disc de debut per gràcia del Premi Joventut del Concurs Sona 9, *Terra d'argila* (DiscMedi, 2019). La cançó que titula el disc va obrir el recital a l'Ateneu Bar amb aire condicionat. 'Uns canten amb gralles, altres amb guitarró, i a les nits surten les bandes anunciant festa major.'

Menut és de Móra la Nova, nascut l'any 1993, i el recital va estar dedicat a les víctimes dels recents incendis amb cançons que miren de cuidar el paisatge. A voltes nostàlgic d'un temps en què el seu paisatge no era ple d'abocadors, ni de nuclears, el seu "El canalet" es pot situar entre el "País de l'olivera" de **Xavi Sarrià d'Obrint Pas** i el "Corriol" de **Sanjosex**. Aquí, la sensibilitat de **Menut** és la de qui ha sentit jotes ebrenques de petit i mirava cap als Ports a l'horitzó. La cançó "Què seràs quan siguis gran" li fa dir que ell ja ho ha aconseguit, que és músic, i alhora es posa romàntic a "Vull estar amb tu aquesta nit".

Sol amb la guitarra presenta el poema musicat de Jaume Coll, "Un camí", que recorda **Montllor i Raimon**. "Cant a un amic meu" acaba la secció acústica del recital, i es presenta més animat a "Arribar a mar". La jota "Cada dia serà estiu" té un sentit vitalista de qui ha cremat una etapa encara amb gran energia, de 'si fas el que t'agrada sentiràs aquesta llibertat que sentíem de petits'. I tanca amb una de les primeres cançons que va fer i que segueix més el públic, "No tinc por", que procura ajudar a fer riure al que estigui trist.

Retorn de Mas, Canimas i Jacquet

Del disc *Un pam de net* (Música Global, 2016) en surt la cançó "Som caminants", que versa 'de galàctics i terrenals camins' i que condueix **Eduard Canimas** (1955) a l'inici d'aquest recital a tres veus i guitarres que s'han retrobat després de vint anys.

Amplificades i endollades per l'experiència, les tres veus d'autor cantaven claríssimament 'Venim de lluny, venim de matar i de morir'. **Gerard Jacquet** (1965) va dir que era el que baixava de més lluny, de Perpinyà, però després van fer broma, que 'la ratlla confon, perquè Solsona és més lluny de distància', va reblar **Roger Mas** (1975). **Jacquet** va entonar un cant a la vinya del Rosselló, amb el Canigó i un pou al peu d'un lledoner tan profund o més que la poesia de Josep Sebastià Pons. Canten a tres veus la cançó de **Jacquet** i seguidament ve "I la pluja es va assecar" de **Mas**.

Canimas insisteix a les seves cançons en la importància de l'amor ('em quedo entre el teu sexe i el teu cos, em quedo a fer l'amor'), **Jacquet** recorda la vida a pagès en una masia aïllada al peu del Canigó a "Vallespir", amb la guitarra elèctrica que es lamenta com un blues. **Roger Mas** s'encanta 'Mirant el reflex dels teus ulls humits', **Canimas** s'enlaira i enlaira el públic amb "Merry Christmas" i el seu despert final 'Serem feliços com pardillus (...) i estarem contents o molt contents'. "La plana" busca també el punt d'himne en com mira el sud **Jacquet**, potser el paisatge com una dona s'emmiralla en Maillol. **Mas** recorda Josep Pla en una entrevista sobre el caràcter empordanès, i en deia que era una lluita constant entre els vents del nord i del sud, però que el que era clar és que sempre hi havia una *'inestabilidad siempre total'*, abans d'alçar amunt

la seva Oda a Francesc Pujols, que 'donà un respir a la nació'. **Canimas** fa bategar la guitarra per cantar a 'Quan tu vas néixer...' i la connexió amb la natura que reporta del colibri i la pluja d'estels, connecta perfectament amb "El rei dels verns" de **Mas**, que a tres veus es fa més impressionant. I 'és el temps temps temps que s'escapa', diu "La tardor" (una tardor tenyida de sentit del pas del temps més agut) de **Jacquet**.

I ja als bisos la 'porta de bat a bat' que obre a cada concert **Roger Mas** aquí en el 'qui torna ja no ets tu' sí que fa aparèixer entre el públic una **Míriam Encinas** que toca la flauta deliciosament. Asseguda al costat de **Rusó Sala**, també entre el públic, s'enyora un dia de demà en què recitals d'aquest tipus siguin més habituals als escenaris amb més veus i músiques femenines. Per ara sentim la sensibilitat del "Riu brugent" de Sant Feliu de Pallarols que canta **Eduard Canimas** a la mort de la mare, entre pescallunes i que parla de les coses que estima, que som aquí 'per aprendre a viure i a morir'. I tanca el luxe de recital, el record al llunyanament traspasat **Joan Pau Giner**, que va morir en accident però se'l recorda dues dècades després també, i la cançó és dedicada a un altre rossellonès present al públic, l'escriptor Joan-Lluís Lluís, l'himne que clama com 'muntarà, muntarà l'allioli, l'allioli', amb **Jacquet** de conductor i **Mas** i **Canimas** fent cors amb el públic enganxat.

Canimas, Jacquet i Mas. Foto: Arxiu Aphònica

La Tirona amb més saudade

Un escenari estrella de l'(a)phònica és el recorregut amb la barca Tirona per l'estany de Banyoles. Dissabte va tenir el plaer de fer-hi un concert el contrabaixista, cantant i compositor portuguès **Jorge Da Rocha**. Amb la seva veu i contrabaix va començar cantant Zeca Afonso i el seu '*quando un hombre se pone a pensar*'. El riu de Jean Renoir pot venir al cap escoltant mentre l'aigua corre sota la Tirona i **Da Rocha** canta el seu tema original "Birth Song" i després canta a la saudade del mar de Portugal, que aquí convida a imaginar des de l'estany, però assegura que la profunditat de l'Atlàntic no hi és i penso que aquí hi és més en les muntanyes blaves volcàniques

de l'horitzó o en el mateix estany que va acollir mastodonts a l'època del quaternari europeu, com havia comentat Josep Pla a *De l'Empordanet a Perpinyà*. "Your skin" és música de mida humana que desperta cors entre el públic (i qui sap si amanseix també els mosquits o aquests són benèvolts). **Da Rocha** fa propaganda del video creat per Cero en conducta de la cançó "Fear" i després entona una "Simple cançao" i seguirà fent que la 'water flows' amb les seves bases. El seu comiat és per la seva casa actual al barri del "Raval" barceloní, un món ampli per algú que provenia d'un poblet. Dos discos, un de versions que no atacat, i un segon amb més temes propis com els que ha tocat, són les seves cartes de presentació.

Pau Vallvé per la vida

Disc vitalista, *Life vest under your seat* (autoeditat, 2019), canta que 'Cada deu anys diuen que es renoven totes les cèl·lules del cos' i s'ho creu. Per primer cop **Pau Vallvé** (1981) tocava cançons pròpies en un gran escenari de l'(a)phònica acompanyat de l'argentí Dario al baix i teclats i llums i Víctor Garcia a la bateria. **Vallvé** assegura que si una cosa voldria és parar el temps, i s'instal·la en la ironia sobre les queixes que planen arreu de l'això és d'adolescent ja se't passarà i espeta que els bombin a tots quan algú li diu que 'això és un hobby i no una professió'. Perquè la de músic és una vocació de debò, i ell la defensa amb por també, com a l'antiga "Encara no", ara lenta, ara accelerada.

A "Life vest under your seat" assegura que 'no et donaran cap trofeu' i que ja pot venir, "Que vingui l'hivern" (estem preparats), la versió del disc en directe que es troba només en versió digital i que fa l'aclucada d'ull final a la sintonia del Temps de TV3. Desplegament de pedaleres i "Començar de nou". Dedicar una cançó a la neboda fillola (que 'per la vida val la pena lluitar') i deixar cantar "Un sol radiant" al cor femení de l'institut Brugulat, deixant ben entès que 'tot pot ser per fi pel costat clar', com les veus d'elles a soles. I **Pau Vallvé** es dona el luxe de cantar sol i assegurar que li 'queden lluny tots els dies grisos...', gràcies al poder de la música que el va atrapar ja fa molts anys.

I encara va haver-hi més arguments i cançons atemporals que es vestien amb nous trajos per seguir transmetent amb força emocions perennes. Com *Una Ilíada* recitada per l'actor Eduard Farelo en versió contemporània de Lisa Peterson i Denis O'Hare, o els covers dels novaiorquesos **Brass Against**, per primer cop a l'estat espanyol presentant la seva proposta de rock i hip-hop passada pel sedàs d'una esplèndida brass band, amb veu i trombó femenines.

La música també atura per uns instants el pas del temps al *Refugi* de **Marc Parrot**, que després del seu pas pel MMVV el passat setembre ara s'ha instal·lat amb la seva iurta dins el Monestir de Sant Esteve i la seva frescor de parets amples de pedra, en quatre passis (eren tres i l'èxit n'ha fet obrir un passí més aquest diumenge) a Banyoles. I encara **Parrot** viatjarà al Grec de Barcelona, i ja serem a juliol.